

ΟΓΙΑ ΤΑΛΑΤ

Μια συζήτηση με την σύζυγο του Τουρκοκύπριου ηγέτη Όγια Ταλάτ δεν μπορούσε να μην αναφερθεί στο Κυπριακό. Δεν μείναμε εκεί, στόχος μας ήταν να δούμε την οπτική γωνία με την οποία αντικρίζει τα διάφορα ζητήματα, πολιτικά και μη, να σκιαγραφήσουμε τον άνθρωπο και όχι να μπούμε σε ένα ατέρμονο διάλογο.

«Ακόμη και εγώ θέλω να δω τη λύση θα μας δοθεί», δηλώνει η Όγια Ταλάτ στην Αντιγόνη Σ. Δρουσιώτου.

«Να προετοιμάσουμε τον κόσμο για τη λύση»

> Χριστόφιας και Ταλάτ έχουν την ίδια ιδεολογία και είναι φίλοι από παλιά

ΤΗΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΣΟΛΩΜΩΝΙΔΟΥ ΔΡΟΥΣΙΩΤΟΥ

Γιατί τελευταίως αποφασίσατε να μιλήσετε σε Ελληνοκυπριακά ΜΜΕ; Διότι πιστεύω ότι οι άνθρωποι πρέπει να συναντιούνται, να συνομιλούν, να επικοινωνούν. Είναι καιρός να δούμε τις πραγματικότητες και να κτίσουμε πάνω σε αυτές. Εγώ προσωπικά σε διαφορετικές περιόδους προσπάθησα να συμμετάσχω στις δικοινοτικές εργασίες για διάλογο, τόσο στο εσωτερικό και όσο στο εξωτερικό. Επειδή χρειαζόταν άμεσα οι συναντήσεις καθυστερούσαν, άλλα συνεχίστηκαν για χρόνια.

Τι αποκομίσατε από αυτές τις συναντήσεις; Εμείς όλα αυτά τα χρόνια μαθαίναμε τι γινόταν στο νότο, εν αντιθέσει με τους Ελληνοκύπριους που δεν ήξεραν τι γινόταν στο βορρά και οι δικοινοτικές δραστηριότητες βοήθησαν στο να δει η μια κοινότητα την άλλη. Με την εκλογή του Χριστόφια ελπίζω ότι θα περάσουμε στην περίοδο του διαλόγου υπέρ της ειρήνης. Πρέπει να προσπαθήσουμε με καλή θέληση για να βρούμε λύση στο Κυπριακό.

Χριστόφιας και Ταλάτ μπορούν να λύσουν το Κυπριακό; Ναι, διότι έχουν την ίδια ιδεολογία και είναι φίλοι από παλιά. Κάθε στιγμή που κάνουμε απομακρύνει τις δύο πλευρές. Πρέπει να προσπαθήσουμε να κτίσουμε γέφυρες που θα φέρουν κοντά τις δύο πλευρές για να δουν τι είδους λύση θέλουν, τι Κύπρο θέλουν να κτίσουν μαζί. Το νσί μας είναι αρκετά μεγάλο για να χωρέσει και τους δυο μας.

Μιλούμε δυο διαφορετικές γλώσσες, είναι καιρός να βρούμε κοινές απόψεις.

λάζουν πολιτική και το κατάφεραν. Κατηγορούν όμως το σύζυγό σας ότι άλλαξε την πολιτική του λόγω του ότι εξαρτάται από την Άγκυρα. Κι αυτή είναι άλλη μια αρνητική εκτίμηση. Δεν άλλαξε την πολιτική του, έτσι σκεφτόταν πάντα. Βέβαια κάποια πράγματα διαφέρουν όταν είσαι αντιπολίτευση από το όταν είσαι κυβέρνηση, αλλά ο στόχος του είναι η ειρηνική λύση στο Κυπριακό. Πόσο νομίζετε η διαμάχη μεταξύ στρατιωτικών και Ερντογάν θα επηρεάσει την λύση του Κυπριακού; Σε κάθε χώρα υπάρχουν διαφορές ανάμεσα σε αυτούς που ασκούν την πολιτική, ανάμεσα στα κόμματα, νομίζω ότι δεν πρέπει να στεκόμαστε σε τέτοια θέματα, η πολιτική της Τουρ-

κίας είναι ξεκάθαρη για το τι θέλει στην Κύπρο. Ακούστηκε ότι Ταλάτ και Ερντογάν ήθελαν να ανοίξει η οδός Λήδρας, ενώ οι στρατιωτικοί όχι. Αυτό που γνωρίζω σχετικά με το θέμα είναι ότι ο κ. Ταλάτ πραγματοποιεί τη διάνοιξη του οδοφράγματος της Λήδρας σε συνεργασία με τις τουρκοκυπριακές δυνάμεις ασφαλείας. Ουσιαστικά πρέπει να κοιτάζουμε το αποτέλεσμα και να επικεντρώσουμε τη συζήτηση στη συμβολή της Λήδρας στον ειρηνευτικό διάλογο. Για το σχέδιο Ανάν... οι Ελληνοκύπριοι δεν είχαν σωστή ενημέρωση, εν αντιθέσει με εμάς. Εγώ προσωπικά με άλλες γυναίκες που υποστηρίζουν την ειρηνική λύση του Κυπριακού γυρίζουμε όλα τα χωριά με το λεωφορείο της ειρή-

νης και κάναμε προπαγάνδα υπέρ του σχεδίου Ανάν. Ήταν δύσκολο, σε ένα χωριό μας έριχναν πέτρες. Στην ελληνοκυπριακή πλευρά δεν υπήρξε αρκετή προσαρμογή υπέρ της λύσης. Αυτή τη φορά, ίσως με το σχέδιο Χριστόφια - Ταλάτ, πρέπει να προετοιμάσουμε τον κόσμο, να καταλάβει καλά τη λύση.

Είστε έτοιμοι να ξαναψηφίσετε «ναι» σε ένα νέο δημοψήφισμα; Ακόμη και εγώ θέλω να δω τη λύση θα μας δοθεί. Υπάρχουν κάποιες ειδικές ανάγκες και για τις τους Ελληνοκύπριους που πρέπει να καλυφθούν. Βέβαια δεν περιμένουμε η λύση να καλύπτει τις επιθυμίες και των δυο πλευρών. Ποια ανάγκη δεν είναι διαπραγματεύσιμη; Η ασφάλεια και αυτό πιστεύω ότι απασχολεί και τους Ελληνοκύπριους.

Διότι δεν εμπιστεύεται ο ένας τον άλλο; Ναι. Για να αποκτήσουμε εμπιστοσύνη πρέπει να δουλέψουμε μαζί, να γνωρίσουμε ο ένας τον άλλο, να καταλάβουμε τις ανάγκες του άλλου, να τον συγχωρέσουμε, να ξεπεράσουμε τις προκαταλήψεις μας. Το θέμα της ασφαλείας είναι σημαντικό και για τους Ελληνοκύπριους διότι είπαν «όχι» στο σχέδιο Ανάν όχι για το περιουσιακό αλλά για την ασφάλεια και αυτό είναι ξεκάθαρο σε μας. Πρέπει να βρούμε ένα τρόπο που θα βοηθήσει τις δυο πλευρές να νιώθουν ασφαλείς. Ως κηρύκός ξέρω ότι για να γίνει μια χημική αντίδραση χρειάζεται καταλύτης. Όλη μου τη ζωή πίστευα ότι ο καταλύτης για τη λύση του Κυπριακού, δεν πρέπει να έλθει από το εξωτερικό. Ούτε από την Ευρωπαϊκή Ένωση; Όχι, δεν εννοώ αυτό. Εννοώ ότι πρέπει να λύσουμε μόνοι μας τα προβλήματά μας. Υπάρχει βέβαια μια διεθνής πτυχή του Κυπριακού. Η ΕΕ και πάνω απ' όλα ο ΟΗΕ πρέπει να παίζουν θετικό ρόλο. Με άλλα λόγια, πρέπει να δημιουργήσουμε εμείς τον καταλύτη στις εσωτερικές μας δυναμικές και με τη βοήθεια των εξωτερικών δυναμικών να λύσουμε τα προβλήματά μας. Επίσης να συμβάλουμε στη λύση των προβλημάτων των άλλων κρατών. Εγώ και οι συνεργάτες μου εργαζόμαστε αυτές τις μέρες για την ίδρυση ενός Ιδρύματος Ειρήνης. Θα προσκαλέσουμε τους ακαδημαϊκούς και τους επιστήμονες και από τις δύο πλευρές ούτως ώστε να αποτελέσουν τον καταλύτη στην εξεύρεση της κατάλληλης λύσης και τη λειτουργία της.

Τι γίνεται όμως με τους έποικους; Οι έποικοι είναι ένα θέμα ανθρωπιστικό και πιστεύω ότι θα αξιολογηθεί με αυτή την πτυχή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας της λύσης του Κυπριακού. Εκείνο που έχει σημασία είναι να δημιουργήσουμε ένα μέλλον. Υπάρχει ανάγκη γι' αυτό ούτως ώστε να μην επαναληφθεί ό, τι έγινε στο παρελθόν. Με καλή πρόθεση όλα μπορούν να λυθούν.

Η Έλση Χριστόφια και ο «καφές της λύσης»

Γνωρίζετε χρόνια με την Έλση Χριστόφια, οι όμως μόλις πριν λίγες βδομάδες την επισκεφτήκατε. Ο λόγος της επίσκεψής μου ήταν για ανάπτυξη διαλόγου και να γνωριστούμε καλύτερα. Όπως ξέρετε, σύμφωνα με την παράδοσή μας, όταν κάποιος μετακομίζει στη γειτονιά μας τον επισκεπτόμαστε για να μοιραστούν τη χαρά του. Και εγώ με τον ίδιο τρόπο επισκέφτηκα την οικία Χριστόφια για να τους συγχάρω στο νέο καθήκον τους μετά τις εκλογές και να ευχθώ καλή επιτυχία στην ευθύνη που ανέλαβαν. Στο παρελθόν συνηθισμένα σε κάποιες δραστηριότητες που συμμετείχε με η ίδια, αλλά για πρώτη φορά καθίσαμε η μια κοντά στην άλλη και μοιραστήκαμε προσωπικές πληροφορίες. Διαπίστωσα ότι έχουμε κοινά στοιχεία. Και η κ. Έλση γνωρίστηκε με το σύζυγό της στα φοιτητικά τους χρόνια και στάθηκε δίπλα του στην πολιτική του ζωή. Συζητήσαμε για θέματα προσωπικά αλλά και για το Κυπριακό. Ανταλλάξαμε απόψεις όχι μόνο για τα προβλήματα στην Κύπρο, αλλά και σε όλο τον κόσμο. Ως γυναίκες που βρίσκονται στην ίδια θέση, πιστεύω ότι είναι αναγκαίο να συζητήσουμε για τους λαούς μας.

Θα ανταποδώσετε την επίσκεψη; Της είπα ότι θα χαρώ πάρα πολύ να τη δω στο σπίτι μου και ότι πρέπει να δημιουργήσουμε γέφυρες ως γυναίκες. Τώρα πλέον γνωρίζω ότι μοιράζεται τις ίδιες απόψεις μαζί μου και βλέπει θετικά τη συνεργασία. Ελπίζω ότι ο διάλογος που ξεκίνησα με την Έλση Χριστόφια να συμβάλλει στο κλίμα για μια ασφαλή και σταθερή ειρήνη που μας λείπει.

Μεγάλη δημοσιότητα πήρε ο καφές που ήπιατε. Μου αρέσει πολύ ο καφές και έχω τη συνήθεια να γυρίζω το φλιτζάνι. Αυτό το έμαθα από τη μητέρα μου, η οποία έχει ταλέντο στο να το διαβάζει. Γύρισα λοιπόν το φλιτζάνι μου, διότι η κυρία Χριστόφια ήπιε τσάι και είδα μέσα ένα δέντρο, πράγμα που στη γλώσσα του καφέ είναι πολύ καλό σημάδι. Γι' αυτό είπα ότι το μέλλον θα είναι καλό για την Κύπρο.

«Μας αξίζουν ειρήνη και ωραίες μέρες στο νησί»

Γεννηθήκατε στη Λεμεσό. Ναι, στην κλινική του Μάριου Τριτοφτίδη. Μετά πήγαμε σε Επισκοπή, Αυδήμου, Μαλιά, Περιστέρωνα και Αμμόχωστο κάθε δυο χρόνια μεταφερόμασταν σε άλλο μέρος, λόγω του ότι ο πατέρας μου ήταν αστυνομικός, τσαούσης. Πόσα αδέρφια έχετε; Έχω τρεις μικρότερους αδελφούς. Ήταν ωραία τα παιδικά μου χρόνια. Την εποχή εκείνη ήταν προνόμιο να είσαι αστυνομικός, είχαμε αυτοκίνητο και πηγαίναμε τις Κυριακές εκδρομές στο Τρόοδος, στην Κερύνεια, είχαμε μια οικονομική άνεση. Το 1963 εγκλωβιστήκαμε σε ένα τουρκοκυπριακό χωριό κοντά στο Παλαίκυθρο και κάποιες φορές δεν είχαμε φαγητό. Ήμουν έντεκα χρονών και προετοιμαζόμουν να δώσω εξετάσεις για την Αγγλική Σχολή στη Λευκωσία, αλλά τα γεγονότα του Δεκεμβρίου άλλαξαν τα σχέδια. Αναγκάστηκα να πάω γυμνάσιο στο διπλανό χωριό. Κάθε μέρα πήγα να σχολείο με λεωφορείο και κάναμε μια ώρα για να μην περάσουμε από ελληνοκυπριακά χωριά. Αυτό πώς λειτούργησε μέσα σας; Τα αισθήματά μου για τους Ελληνοκύπριους δεν ήταν αρνητικά διότι είχαμε ως οικογένεια πολλούς φίλους. Όταν θα πήγα να σχολείο, ο πατέρας μου ζήτησε μετάθεση στην Αμμόχωστο όπου τελείωσα το σχολείο το 1970 και έφυγα για σπουδές Χημείας στην Άγκυρα. Το σπίτι μας ήταν κοντά στο λιμάνι, έξω από το τείχος, στην αρχή του δρόμου του Άν Λουκά, δίπλα από το σπίτι της δεσποσύνης Ελένης και της κυρίας Κικής. Ήταν μια περιοχή γεμάτη πορ-

τοκαλέωνες. Πότε γνωρίσατε τον σύζυγό σας; Το 1972 στην Άγκυρα, στο φοιτητικό κίνημα της Αριστεράς. Ο Μεχμέτ Αλί ήταν ο αρχηγός μας. Είχαμε το ίδιο όραμα και συνεχίζουμε να το έχουμε. Το 1977 αρραβωνιαστήκαμε και μετά από ένα χρόνο παντρευτήκαμε. Μέχρι σήμερα συζητούμε πολιτικά, ζητά ο ένας την γνώμη του άλλου. Για το Κυπριακό έχουμε τις ίδιες θέσεις, θέλουμε να ενώσουμε το νησί μας. Αληθεύει ότι ο Μεχμέτ Αλί Ταλάτ έδωσε στη δημοσιότητα πριν μερικά χρόνια μια φωτογραφία σας που συμμετείχατε σε διαδήλωση με την ΤΜΤ; Το ξαναάκουσα αυτό. Δεν είναι έτσι. Στα φοιτητικά μου χρόνια, όπως όλοι οι Τουρκοκύπριοι, πήρα μαθήματα πολιτικής υπεράσπισης. Ο σύζυγός μου πήγε στο στρατό όπως όλοι οι φίλοι του. Ωστόσο εγώ είμαι γεννημένη το 1952 και ήμουν πολύ νέα για να γίνω μέλος της ΤΜΤ. Στα 17 μου χρόνια πήγα στην Άγκυρα. Όταν επέστρεψα μετά το 1974, είχαν αλλάξει όλα στην Κύπρο. Ο σύζυγός μου υπηρέτησε το ένα χρόνο που του είχε μείνει για να ολοκληρωθεί η στρατιωτική του θητεία αφού επέστρεψε από την Τουρκία. Το 1978 που είχαμε παντρευτεί ήταν ακόμα στρατιώτης. Πώς είναι ως σύζυγος και πατέρας; Έχουμε μια κόρη που το 1980 και ένα γιο του 1983. Με τα παιδιά ήμουν εγώ η πιο αστυρλή. Τα τελευταία χρόνια λόγω των πολλών υποχρεώσεων μας συναντιόμαστε

τα βράδια στο σπίτι. Πολλές φορές ούτε δείπνο δεν καταφέρνουμε να πάρουμε μαζί. Προσπαθούμε να περνάμε μαζί την Κυριακή. Η κόρη μου είναι στην Άγκυρα, παίρνει το πτυχίο της στην Ιατρική και ο γιός μου είναι στο στρατό. Εάν είχαμε καταφέρει να λύσουμε το Κυπριακό, όλοι οι νέοι, Τουρκοκύπριοι και Ελληνοκύπριοι, δεν θα χρειάζονταν να κάνουν στρατιωτική θητεία. Πρέπει να δουλέψουμε για να δώσουμε στους νέους μας ασφαλείες και ευτυχισμένες μέρες. Αξίζει ειρήνη στο νησί. Πείτε μου ένα πλεονέκτημα και ένα μειονέκτημα του Μεχμέτ Αλί Ταλάτ; Έχει πολλά πλεονεκτήματα, δεν ξέρω ποιο από αυτά να σας πω. Είναι ανθρωπιστής, επισκεπτικός και αγαπητός. Έχει και μειονεκτήματα όπως όλοι οι άνθρωποι. Εκνευρίζεται πολύ γρήγορα, αλλά του περνά αμέσως έτσι οι άνθρωποι που είναι γύρω του δεν τον επικρίνουν. Όταν δω ότι πεί να εκνευριστεί, προσπαθώ να τον συγχάσω. Πώς ξεκουράζεστε; Μόνο την Κυριακή όταν δεν υπάρχει καμία εκδήλωση. Αφιερώνουμε και πολύ χρόνο για ανάγνωση και δουλειά. Προσπαθούμε να περπατούμε 1-2 ώρες τον χειμώνα και το καλοκαίρι κολυμπούμε. Τα Σαββατοκύριακα βλέπουμε τους γονείς και τους φίλους μας. Δεν κάναμε καθόλου διακοπές από τη μέρα που ο Μεχμέτ Αλί μπήκε στην ενεργό πολιτική, δηλαδή από το 1994. Ταξιδεύουμε στο εξωτερικό για αποστολές. Επει-

δή δουλεύω, αν δεν είναι ανάγκη, δεν τον συνοδεύω στο εξωτερικό. Ζείτε στην Κερύνεια... ναι από εκεί κατάγεται ο άντρας μου και στο σπίτι μας έχουμε ένα κήπο με λεμονόδεντρα. Δεν μπορώ να πω ότι είμαι πολύ καλή στη μαγειρική, κάνω όμως ωραίες μαρμελάδες. Πριν μερικές μέρες έκανα ανθόνερο. Βέβαια έχω το δικό μου κημέριο όπου εργαζόμαι καθημερινά. Πώς καταφέρνετε τόσες δραστηριότητες; Ήμουν αθλήτρια 800 μέτρων και έτσι έχω πολλή ενέργεια. Είναι επιλογή μου αυτός ο τρόπος ζωής, εργαζόμενη μητέρα και σύζυγος, αλλά και δραστήρια σε μη κυβερνητικούς οργανισμούς για θέματα κυρίως της γυναίκας. Τι θέλετε να γράψετε η ιστορία για τον Μεχμέτ Αλί και την Όγια Ταλάτ; Ότι και οι δύο αγάπησαν ο ένας τον άλλο. Ωστόσο η αγάπη τους για την Κύπρο ήταν πάνω από όλα. Στα νεανικά τους χρόνια πορεύτηκαν στο δρόμο της ειρήνης, ελευθερίας, δημοκρατίας και κοινωνικής πρόοδου. Εργάστηκαν σκληρά για τη λύση του Κυπριακού. Ως νέοι στήριξαν το αλόγκαν «Η Κύπρος δεν μπορεί να είναι βάση του ΝΑΤΟ». Στα 50 τους συνέχισαν με το «Δεν μπορεί να εμποδιστεί η ειρήνη στην Κύπρο». Στην πολιτική του πορεία η Όγια Ταλάτ ήταν πάντα δίπλα τους. Την ημέρα που λύθηκε το Κυπριακό και αφέρθηκαν ελεύθερα τα περισσότερα της ειρήνης, αγκάλισαν ο ένας τον άλλο και έκλαψαν. Τα δάκρυα που έπεσαν δεν ήταν για τους πόνους αλλά για τις μέρες γεμάτες χαρά, ασφάλεια και ειρήνη.

Το πατρικό στον Άν Λουκά και η δεσποσύνη Ελένη

